

Landsnet hf
Gnýr Guðmundsson
Gylfaflöt 9
112 Reykjavík

Reykjavík, 3. júlí 2019
Tilvísun: 201811088 / 4.1.1

Efni: Kerfisáætlun 2019-2028 – Athugasemdir Skipulagsstofnunar

---

Landsnet hefur kynnt drög að kerfisáætlun 2019-2028 ásamt umhverfismati skv. raforkulögum og lögum um umhverfismat áætlana.

Í eftirfarandi umsögn er farið yfir tillöguna og umhverfismat hennar með tilliti til krafna í lögum umhverfismat áætlana og nýja stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku.

Framsetning tillögunnar og umhverfismats hennar hefur tekið nokkrum breytingum frá því síðast var kynnt tillaga að kerfisáætlun og ný og uppfærð gögn eru komin til skjalanna svo sem nýjar upplýsingar frá Landgræðslu ríkisins og Landbúnaðarháskóla Íslands um jarðvegsrof og uppgræðsluvæði og um fágætisgildi landslags skv. Íslenska Landslagsverkefninu, og upplýsingar um háhitasvæði á Íslandi frá Náttúrufræðistofnun Íslands. Ný aðferðafræði er notuð við vægismat áhrifa á umhverfisþætti. Hugtakanotkun yfir vægisáhrif hefur verið breytt frá fyrri umhverfisskýrslum til að aðskilja betur umhverfismat á áætlunarstigi frá umhverfismati á framkvæmdastigi. Skipulagsstofnun telur þessa þróun almennt jákvæða og til þess fallna að gera tillöguna skýrari og umhverfismatið betur úr garði gert til að styðja ákvarðanatöku um raforkuflutningskerfið. Þá hafa komið fram skýringar um samspil milli 132 Kv og 220 kV kerfanna hvað varðar lagningu jarðstrengja og hvernig jarðstrengslengdir í öðru kerfinu kunni að hafa áhrif á hversu langa strengi unnt er að leggja í hinu kerfinu. Stofnunin hefur engu að síður nokkrar spurningar og athugasemdir varðandi framsetningu og efnistöð eins og gerð er grein fyrir hér á eftir.

Ósamræmi við stefnu stjórnvalda

Í kafla 4.2 í kerfisáætlun kemur fram að þann 11. júní 2018 hafi verið samþykkt á Alþingi þingsályktun nr. 26/148. um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku. Stefnan er ítarlegri en stefna stjórnvalda um lagningu raflína, nr. 11/144, en breytir þó ekki viðmiðum og meginreglum varðandi lagningu raflína.

Stefnan er í þremur liðum, þar sem fyrsti liðurinn, A-liður snýr að almennum atriðum er varða uppbyggingu flutningskerfis raforku. B-liður fjallar um rannsóknir og greiningar á jarðstrengjum í flutningskerfinu, en C-liður snýr að viðmiðum og meginreglum varðandi lagningu raflína. Fram kemur að í C-lið stefnunnar sé kveðið á um að þingsályktun um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku frá því í júlí í fyrra skuli tekin til endurskoðunar á haustþingi 2019 og verði þá kveðið nánar á um viðmið og meginreglur varðandi lagningu raflína, til lengri tíma, m.a. með áherslu á að hve miklu leyti nýta skuli jarðstrengi með hagkvæmum hætti í flutningskerfi raforku.

Þar til framangreindri endurskoðun er lokið skulu gilda þau viðmið og þær meginreglur varðandi lagningu raflína sem fram koma í þingsályktun nr. 11/144 um stefnu stjórnvalda um lagningu raflína, líkt og gert er í þessari kerfisáætlun.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að í fyrrnefndri þingsályktun kemur m.a. fram að við uppbyggingu flutningskerfis raforku, þ.m.t. við gerð kerfisáætlunar, verði stefna sú sem fram kemur í þingsályktun þessari höfð að leiðarljósi. Skipulagsstofnun telur því að í kerfisáætlun þurfi að fjalla ítarlegar um efni þessarar þingsályktunar og hvernig sú stefna sem þar birtist verði höfð að leiðarljósi við gerð áætlunarinnar. Í stefnunni kemur m.a. fram að ekki verði ráðist í línulagnir yfir hálendið. Engu að síður er gert ráð fyrir í kerfisáætlun 2019-2028 nokkrum útfærslum raflína yfir hálendið í sem virðist ganga í berhögg við fyrrnefnda stefnu stjórnvalda og enda kemur fram í töflu 11.1 í umhverfisskýrslu kerfisáætlunar varðandi samræmi áætlunarinnar við stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku að ekki sé um að ræða samræmi á milli áætlunarinnar og stefnunnar hvað varðar línulagnir yfir hálendið.

Sviðsmyndir

Skipulagsstofnun ítrekar enn athugasemdir sínar við fyrri kerfisáætlanir um að sviðsmyndir voru áður skilgreindar til um 2030 en nú hefur spátímabilið verið lengt um 20 ár í viðbót til 2050. Ekki er að finna rökstuðning fyrir þessu lengra spátímabili og telur Skipulagsstofnun að þessi lenging sé ekki heppileg og auki á ýmsa óvissu þar sem bæði eru örar tækniframfarir auk þess sem viðhorf til orkusparnaðar verða sífellt meira áberandi.

Þá ítrekar Skipulagsstofnun enn að auk þess hefði í sviðsmyndagreiningu kerfisáætlunar átt við að stilla upp sviðsmynd sem felst í aukinni orkunýtni og orkusparnaði. Slíkt væri í samræmi við umræðu í öðrum Evrópulöndum og á alþjóðavettvangi og jafnframt í samræmi við áherslu á jafnvægi milli orkunýtingar og náttúruverndar. Áhugavert væri einnig að stilla upp slíkri sviðsmynd með orkuskiptum og þá jafnframt að tekið sé tillit til breyttra ferðamáta og minni ferðaparfar með áherslu á þetta og blandaða byggð.

Samræmi-Ósamræmi

Að lokum gerir Skipulagsstofnun athugasemd við þá niðurstöðu í töflu 11.2 um samræmi við Landsskipulagsstefnu 2016-2025 að hvernig hægt sé að setja spurningarmerki við samræmi þar sem valkostir A,1, og A,2 munu hafa veruleg neikvæð áhrif á víðerni hálendisins og landslagsheildir. Stofnunin telur ljóst að ekki er um að ræða samræmi við Landskipulagsstefnu þegar svo augljós neikvæð áhrif eru af þessum valkostum.

Jakob Gunnarsson

Jakob Gunnarsson